

Inventarien les 10 butlles papals escrites en paper existents a Catalunya

Girona, 15 juny (EFE).- Dues filòlogues clàssiques, Teresa Noel i Monserrat Tudela, amb l'ajut d'un expert en informàtica han inventariat i estudiat per primera vegada deu de les 25 butlles pontifícies en paper que es conserven al món i que es troben, les deu, a Catalunya.

L'estudi, coordinat per Tudela i presentat avui a Girona, és el primer inventari papiro lògic que es fa a Catalunya de les butlles, un document sobre assumptes polítics o religiosos, segellat.

L'inventari d'aquestes 10 butlles, datades entre l'any 892 i el 1007, que es conserven a Catalunya l'ha dut a terme la revista "Àuriga", dedicada a la divulgació del món clàssic, juntament amb l'organització Capital de la Cultura Catalana.

Encara que es té coneixement que fins al segle XI s'havien escrit unes 4.000 butlles papals, només se n'han trobat 25 i es desconeix quantes es van escriure en paper, i a partir d'aquesta època van començar a redactar-se en pergami.

Segons s'ha explicat a la presentació, 10 més d'aquestes 25 butlles estan a França, tres a Itàlia, i dues a Alemanya.

Encara que en un primer moment la paraula "butlla" designava només el segell de plom que acompanyava els documents reials o papals, al voltant del segle XIII va començar a tenir aquest nom tot el document 'per se'.

El fet que el seu suport sigui el paper respon a la voluntat de distinció de prestigi per part de la cancelleria vaticana, ja que era un material molt car i fràgil procedent d'Egipte.

Les 10 butlles papals de Catalunya són totes de grans dimensions i juntes van ser traslladades a Roma el 1926, sota el pontificat de Pius XI, per restaurar-les i estudiar-les.

L'any següent van tornar a Catalunya emmarcades en fusta i vidre i encara que les encarregades d'aquest estudi consideren que hi deuria haver moltes altres butlles que van seguir el mateix procés, només aquestes es conserven en l'actualitat.

Les dues butlles més antigues trobades a Catalunya es troben a l'Arxiu Capitular de Girona, una del Papa Formós (892) i una altra del Papa Romà (897); mentre que a l'Arxiu Episcopal de Vic n'hi ha cinc, tres d'elles de Joan XIII (971), una de Benet VII (978) i l'última de Gregori V (998).

L'Arxiu Capitular de La Seu d'Urgell compta amb una altra butlla datada en el 1001 de Silvestre II; i les dues últimes es troben a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, una de Silvestre II, de 1002, i una altra de Joan XVIII, del 1007.

La majoria d'elles estan escrites en llatí en lletra curial antiga, encara que alguna d'elles també està redactada en curial nova o en minúscula carolina.

Les 15 butlles restants repartides per França (Dijon, Perpinyà, Ammiens), Itàlia (Ravenna, Roma, Bèrgam) i Alemanya (Hannover, Berlín) daten, la més antiga, ubicada a París, del 788, i la més recent, de Puy, de l'any 1051.

Aquests documents tenen una importància històrica gran, com la butlla del Papa Silvestre II, el famós Gerbert d'Orlhac, datada el 1001, conservada a l'Arxiu Episcopal de La Seu d'Urgell i considerada "el document fundacional del Principat d'Andorra a partir de la unificació de diversos comtats catalans".

Una altra butlla destacada és la del Papa Formós, del 892, la primera atorgada a una església de la Catalunya vella.

Com que es tracta d'un material extremadament fràgil, els experts han recomanat protegir de la llum els dos papirs pontificis més antics que es conserven a Catalunya, exposats a l'arxiu capitular de la Catedral de Girona, amb un cortinatge negre, com ja s'ha fet amb altres exemplars. EFE.

cgi/rq.